

ČITANJE I PRIPOVIJEDANJE ZA VEČERNJIH OKUPLJANJA

SAŽETAK

U članku se govori o zajedničkom čitanju i prepričavanju pučkih štiva u europskim zemljama za večernjih, uglavnom zimskih, okupljanja.

Razmatra se prvenstveno utjecaj tiskanoga štiva na oblike pučkog pjevanja, pripovijedanja i pisanja, te koliko i kako su ti sadržaji kasnije ušli u usmenu tradiciju i dalje se prenosili pretežno usmenim putem. Autor se zalaže da se u obzir uzmu i novi izvori građe, a povijesne potvrde o pojedinim tekstovima ne treba uvijek uzimati nekritički poput "suhoga zlata", već ih valja interpretirati u njihovoj smisljenoj povezanosti; komunikacijski su procesi već i u prijašnjim stoljećima bili multimedijalni, te se čitanje i pripovijedanje za večernjih okupljanja ne može analizirati ako se u obzir ne uzmu i ostali komunikacijski fenomeni (lektira, kolportaža, sezonski radnici koji su pripovijedali za vrijeme rada, seoski trač, nastava u školi, nedjeljne propovijedi).

Rezultate istraživanja autor razlaže u tri cjeline: pučka knjiga - - lektira, prepričavanje tekstova pučkih knjiga, te "krivice" terenskih istraživača.

Prema dostupnim podacima nema nikakve dvojbe da je glasno čitanje pučkih knjiga u zimskim večerima, pred manjom ili brojnijom publikom, bilo omiljenom zabavom. Sjećanja na pučko štivo spominju se u romanima njemačkog baroknog pisca Johannesa Beera, u njemačkoj književnosti 18. i 19. stoljeća, te u djelima njemačkih romantičara.

Primjeri iz europske kulturne povijesti o pročitanim knjigama, te o prepričavanju njihovih sadržaja, upućuju na najmanje petstoljetnu povijest međusobna prožimanja čitanja i prepričavanja pročitana štiva.

Istraživači usmenih priča na terenu, osobito u 19. stoljeću, nisu potpuno upućivali na izvore tekstova svojih pripovjedača; naglašavala se "usmenost" u njihovu prenošenju, a nijekali su se eventualni podaci i o pisanome podrijetlu pojedinih tekstova. U drugoj polovici ovoga stoljeća dolazi do važnih poticaja u istraživanju recepcije pučke knjige (E. Moser-Rath, J. Szövérfy, M. Zender, D. Fabre i J. Lacroix, J. Künzig, W. Werner, L. Petzold, S. Béraud-Williams, U. Brunold-Bigler, G. Herranen).